

INHOUD

#Negerdag? Dyugudyugu!	7
Een n* te zijn of geen n* te zijn, dat is de vraag	19
Waarom ik grappen maak	33
#Negerdag: over de grens of toch niet?	63
Wat heb ik van #Negerdag geleerd	85
Dankwoord	90
Grensbewakers	92

#NEGERDAG? DYUGUDYUGU!

De grens van de grap. Ik wist eerlijk gezegd niet dat die er was. Ik ben al meer dan twintig jaar professioneel grappenmaker en op 9 maart 2012 ontdekte ik op onprettige wijze dat er zoiets blijkt te zijn als een grens van een grap. Kort gezegd: Je maakt een grap op Twitter. Vervolgens ontstaat er een hele dyugudyugu, en uiteindelijk word je met de dood bedreigd.

Wat is er gebeurd? In de geest van vrouwendag en dierendag, creëerde de ondernemer Brian Hirman op satirische wijze een online #Negerdag. #Negerdag, de dag waarop de neger en zijn stereotiepe gedrag eens massaal in het virtuele zonnetje gezet mocht worden. Iedereen mocht dingen doen die negers graag doen. Uitslapen, lang douchen, ontbijten met de warme maaltijd van gisteravond. Allemaal dingen waarvan men verwacht dat een stereotiepe neger dat graag doet.

Hirman wilde de dag een succes maken, en wat doe je als je iets een succes wil maken. Heel origineel: je vraagt een Bekende Nederlander, in dit specifieke geval een Bekende Neger, om mee te doen. Ik weet niet of hij andere Bekende Negers eerst had gevraagd en of die hebben geweigerd, ik vond het een leuk initiatief. Alles en iedereen heeft een eigen dag, alleen negers niet. Oneerlijk, wij zouden daar wel eens even verandering in brengen. Ik kon – het is mijn beroep – natuurlijk putten uit een rijk arsenaal aan *over the top* stereotypes om mijn followers aan het lachen te krijgen. Je kent me, nooit te beroerd om mee te doen aan een geintje.

8 Ik deed mee omdat ik vind dat de #Negerdag een goede grap is. Het leek me leuk om te zien welke dingen er bij de mensen naar boven kwamen als ze uitgedaagd werden om na te denken over hoe zo'n dag eruit zou komen te zien. Als je ook maar een moment serieus hebt gedacht dat deze dag een 'echte' dag was, is de grap al meer dan geslaagd. M'n onderbuikgevoel, *gutt feeling*, zei me dat het goed was om deze grap te maken, omdat ik zeker wist dat niemand zou geloven dat dit echt kan zijn. Maar de twijfel die ontstond, de reacties die het opriep, fascineren me enorm.

Op dat moment had ik nog geen idee welke impact ons grapje zou hebben. Natuurlijk wist ik dat we hier en daar tegen wat Surinaamse schenen zouden schoppen en op wat Antilliaanse tenen zouden staan, maar een leven dat altijd maar keurig binnen de lijntjes blijft, druist tegen mijn artistieke en avontuurlijke

aard in. #Negerdag zou zeker een steentje bijdragen aan het ont-saaïen van mijn leven.

Nog voor ik opstond had ik al een flink aantal grappige tweets de wereld in gejaagd.

Howard Komproe

@howardkomproe

Following

@froukjedebboth hey Froukje! Wees jij vandaag xtra lief voor johnwilliams als je hem ziet? Tis namelijk #negerdag

← Reply ↻ Retweet ★ Favorite

Vervolgens ging ik met het woord 'neger' aan de slag. Ik nodigde mensen uit om spreekwoorden te vernegeriseren. Dat leverde creatieve vondsten op als: 'wie een kuil graaft voor een neger, valt er zelf in', 'men moet de neger buigen als ie jong is', en 'je moet niet alle negers over één kam scheren'.

Ook tv-programma's werden vernegeriseerd. 'Goe-de Negers, Slechte Negers', 'De Neger Draait Door' en een van mijn persoonlijke favorieten: 'Help, mijn man is geen neger'.

Voor wie onder een steen heeft geleefd: #Negerdag was op 9 en 10 maart 2012 *trending topic* op Twitter. Meer dan zesduizend tweets zijn er met deze hashtag de lucht in geslingerd, we werden door alle media opgepikt, wat wil een Bekende Neger nog meer. Dus Brian en ik hadden de Crystal al koud gezet. We zaten samen in een bubbelbad. Zonder ho's of bitches.

Misschien ben je nu teleurgesteld, maar de eerlijkheid gebiedt te stellen dat mijn leven geen gangsterrap videoclip is. Ik ben een vader van twee schattige dochtertjes, dus dat gedeelte van #Negerdag laat ik aan mij voorbijgaan.

Terwijl Brian en ik chillend van ons succes aan het genieten waren, veranderde de sfeer. Ik zag dat er hier en daar een tweet werd geplaatst waarvan de inhoud niet helemaal zuiver was. Fout, zoals je dat noemt. De afzender probeerde mensen te kwetsen. Ik zag het, maar voelde niet de behoefte daartegen op te treden. Idioten bestaan immers on- en offline. Ik stak mijn energie in het verzinnen van leuke tweets en deelde die met mensen die leuk meededen en de grap kennelijk wel konden waarderen.

10

Rot toch gauw op met negerdag! Wat denken ze wel niet ze zijn hier verdomme te gast in dit land en dan ook nog een dag naar hun vernoemen? Als ze dat zo graag willen gaan ze maar terug naar hun eigen land! Het moet niet gekker worden zeg wat krijgen we straks polendag.

Eendje. | 09-03-12 | 13:44 | Misbruik melden

Na verloop van tijd werd de toon grimmiger. Enkelmen zagen hun kans schoon, om ten koste van de grap vervelende en soms zelfs racistische uitingen te doen. Onder het mom van: 'ze beginnen toch zelf'. 'Dit zijn geen grapjes meer,' was een reactie op Twitter. Langzaam begonnen we de grip op ons eigen geintje kwijt te raken. Als bedenkers van de grap hadden we een platform geboden om dubieuze gedachten te ven-

tileren. Dat werd me kwalijk genomen. Zeker door enkele mede-*blakamans* (*blakaman* is Surinaams voor zwarte man, afgeleid van het Engelse *black man*), met als dieptepunt de doodsbedreigingen. Dat verwarde me, want het was gestart als grap. Met geen enkele kwade bijbedoeling.

De Crystal smaakte ineens niet lekker meer. Het water van het bubbelbad werd ijskoud. Het succes werd bitterzoet en de ophef en de kritiek zetten me aan het denken. Als cabaretier. Als Surinamer. Als Nederlander. Als neger. Hoe kan het dat iets wat als een grap begon zo uit de hand kan lopen? Dat zegt toch iets over het Nederland van 2012? Heel veel. Maar de vraag is: wát zegt het over ons land? Zoveel dat ik er een boekje over wilde schrijven. En dat boekje ligt nu voor je: *De grens van de grap. Alle dyugudyugu omtrent #Negerdag*.

11

Voor alle duidelijkheid *dyugudyugu* (uitgesproken djoegoe djoegoe, g uitspreken als in het Engelse go) is Surinaams voor tumult, oproer, en gedoe. De journalisten Harmen Boerboom, Pieter van Maele en Jeroen Wollaars willen het woord laten inburgeren in de Nederlandse taal. Daar ben ik het hartgrondig mee eens.

Dit is het boekje met alle antwoorden. Mijn redactrice zegt dat ik overdrijf. Oké, maar ik probeer toch de volgende vragen te beantwoorden. Hoe grappig zijn vooroordelen eigenlijk? Wanneer wordt een grap onfatsoenlijk? Wanneer is een grap geslaagd? Hoe belangrijk is de intentie waarmee een grap gemaakt wordt? Heb ik een bijzondere 'verantwoordelijkheid' als zwarte cabaretier richting 'mijn eigen mensen'?

Waar komt dat eeuwige minderwaardigheidscomplex van sommige negers toch vandaan? Wat deed de kritiek met me? Had ik andere keuzes moeten maken?

De redactrice fronst. Oké, ik stel een hoop vragen, en er blijkt geen eenduidig antwoord te zijn. Maar het is ook niet mijn werk als artiest om antwoorden te geven. Mark Rutte moet een politieke discussie van Freek de Jonge kunnen winnen. Toch? Gaat het alleen over negers en negergrappen? vraagt ze bezorgd. #Negerdag is de aanleiding, maar ik trek het graag breed. Ik wil een spiegel zijn. Voor jou, de samenleving en mezelf. Meestal een lachspiegel, maar soms ook een confronterende. Als het me allemaal gewoon om een lach en een schouderklop zou gaan, zou ik niets meer dan een entertainer zijn. Niet dat daar iets mis mee is: ik denk dat entertainers nodig zijn. Maar ik wil met mijn werk de grenzen opzoeken, prikkelen en soms zelfs kastijden door gevoeligheden bespreekbaar te maken. Door observaties, emoties, afwegingen en motivaties te delen. Door te provoceren. Zodat we in vrije dialoog blijven met elkaar, ontketend van het knellende keurslijf van sociale groepsnormen en met menselijke gelijkwaardigheid en respectvol begrip als overtuigde en gedeelde kaders. Amen.

Ik schrijf 'we', niet alleen ik. Want jij moet ook met *De grens van de grap* aan de slag. Waar ligt voor jou de grens? Stel de vraag eens een keer op een verjaardag, ga in gesprek met vrienden, wissel gedachten uit met collega's. Door met elkaar te praten ben je minder snel verrast als er een tegengeluid te horen is dat niet

strookt met jouw opvattingen. Het domste wat je kan doen is je afwenden van hen die anders denken dan jij. Ga het gesprek aan en probeer erachter te komen waarom ze denken wat ze denken en of jij je daar iets bij kan voorstellen. Bij alle facetten van de discussie zijn er zelfhulpvragen voor de negers en de niet-negers onder ons. Zij die over hun afkomst twijfelen, mogen beide lijstjes invullen.

Ik heb het gedaan, ik heb geluisterd naar de mensen die het me kwalijk namen dat ik aan deze grap heb meegewerkt. Sterker nog, ze hebben ook een stem gekregen in dit boekje. Je hebt van die haters, die zeggen: 'Zie je wel, die domme neger kan niet in zijn eentje een boekje vol schrijven', maar ik wou gewoon in gesprek gaan met voor- en tegenstanders om iets te leren. Ik heb een aantal grensbewakers gevraagd om samen met mij een poging te doen om te duiden waar de grens van de grap ligt. Tussen de verhalen door zie je enkele berichten die op Twitter en Facebook zijn verschenen.

13

Ik neem je mee, ik neem je mee op reis. Ervaar het stukje *soul searching* dat ik sinds #Negerdag 2012 heb gedaan.

#Negerdag, een geslaagd geintje

Door Brian Hirman

Voordat Howard verder gaat: #Negerdag was mijn idee. Op 8 maart 2011, Vrouwendag, twitterde ik spontaan en zonder verdere pretenties het volgende:

Brian Hirman
@brianhirman

Follow

9 maart.... happy #negerdag! Een dag waarbij iedereen een neger mag zijn. Want wees eens eerlijk: neger zijn willen we toch allemaal?

← Reply ↻ Retweet ★ Favorite

14

Deze tweet leverde diverse leuke aanmoedigingen op van Twittervolgers, waarop ik besloot om 9 maart met een dikke vette knipoog officieel tot #Negerdag uit te roepen. Als alles en iedereen maar een speciale dag verdient, waarom de neger niet? Mijn insteek was vooral te twitteren over de onnozele vooroordelen die er bestaan over negers en deze eens lekker uit te vergroten. Zoals de omvang van het zwarte mannelijk lid, de buitenvrouw die we kennelijk allemaal hebben en onze voorliefde voor dikke vrouwenbillen en kip. Zonder de intentie biermee een maatschappelijke discussie te starten. Puur voor de grap. En grappig vond ik het en met mij flink wat andere twitteraars, gezien de diverse #Negerdag-bijdragen destijds. Sportief plaatsten negers hun foto op Twitter terwijl ze in de KFC kip aan het eten waren of zogenaamd een dutje op kantoor aan het doen waren boven op hun toetsenbord... Terugkijkend sta ik nog steeds honderd procent achter de volgens mij geslaagde Negerdag-grap. Ik ben me zeer bewust van waar het woord 'neger' vandaan komt, maar voor mij is het woord (en voor veel negers in mijn omgeving althans) niet zo'n beladen woord meer. Voor mij is vooral de context waarin het woord wordt gebruikt van belang om te voelen of het in negatieve zin wordt gebruikt of niet. En of er een Negerdag 2013 komt? Ik zal het in elk geval niet aanzwengelen. Een goede grap moet je namelijk niet te vaak berbalen.